

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Географічний факультет
(назва інституту/факультету)
Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства
(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма Міжнародний туризм і туроперейтинг
(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм і рекреація"
(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет Географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: Підгірна Валентина Никифорівна, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, к.екон.н.

Профайл викладача (-ів) <https://ecogeo.cv.ua/підгірна-валентина-никифорівна/>
Е-mail: v.n.pidgirna@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=3792>

Консультації
Онлайн-консультації: п'ятниця - 13.00 до 14.00.
Очні консультації: п'ятниця - 13.00 до 14.00

1. Мета навчальної дисципліни – отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності туристичних підприємств, а також набуття навичок їх практичного використання.

Пререквізити. Вихідна.

2. Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**: ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.

Програмні результати навчання:

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

РН7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

РН8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.

РН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проектів у сфері туризму і рекреації.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти **повинні**:

знати:

- правові основи здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні, методи регулювання митних відносин в Україні, валютні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності, методика складання зовнішньоторговельних контрактів, особливості діяльності спільних підприємств в Україні.

вміти:

- описувати зміст функціональних сфер діяльності організації;
- виявляти навички організаційного проектування;
- оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації на міжнародному ринку;
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності;
- знати особливості організаційно-управлінської діяльності підприємств сфери туристичного бізнесу.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни												
<i>Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3,0	90	2	15	15	-	-	60	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	сем	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи зовнішньоекономічної діяльності						
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. 1. Історичний аспект зовнішньоекономічної діяльності. 2. Характеристика базових категорій зовнішньоекономічної діяльності. 3. Передумови виходу підприємства на зовнішній ринок: пошук і вибір партнерів. 4. Особливості зовнішньоекономічної діяльності малих підприємств. 5. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Основні напрямки і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств 1. Аналіз та оцінка сучасного стану ЗЕД України. 2. Характеристика основних показників зовнішньої торгівлі. 3. Платіжний баланс України, його структура та характеристика.	6	-	-	-	-	6
Тема 3. Митне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічних операцій 1. Митна служба України: задачі, функції, структура, права і відповідальність. 2. Митна вартість. Методи визначення митної вартості. 3. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація і характеристика. 4. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні кредити, експортні субсидії, імпорتنі депозити.	10	2	2	-	-	6
Тема 4. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності 1. Валютне регулювання зовнішньоекономічних операцій. 2. Сутність міжнародних розрахунків та необхідність банківського обслуговування у сфері ЗЕД. 3. Форми розрахунків.	10	2	2	-	-	6
Тема 5. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки 1. Передумови і мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки.	10	2	2	-	-	6

2. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. 3. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки.						
Всього Модуль 1	46	8	8	-	-	30
Змістовий модуль 2. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств						
Тема 6. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку 1. Сутність та види посередницької діяльності. 2. Характеристика посередників. 3. Регулювання посередницьких операцій в Україні.	10	2	2	-	-	6
Тема 7. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності 1. Сутність та особливості компенсаційних угод. 2. Класифікація угод зустрічної торгівлі. 3. Комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, авансові закупівлі, угоди типу «світч»	6	-	-	-	-	6
Тема 8. Структура і зміст міжнародних контрактів 1. Контракт у ЗЕД: вимоги до нього, структура та зміст основних статей. 2. Умови контракту: обов'язкові та додаткові. 3. Види контрактів. Типи контрактів. 4. Технологія виконання зовнішньоторговельної операції.	10	2	2	-	-	6
Тема 9. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності 1. Види транспортних операцій у зовнішній торгівлі. 2. Вибір виду транспорту: вид вантажу, відстань і маршрут перевезення. 3. Страхування при здійсненні транспортних перевезень у ЗЕД.	12	3	3	-	-	6
Тема 10. Міжнародна діяльність підприємств на території вільних економічних зон. 1. Мета і завдання створення спеціальних економічних зон. 2. Пільги, що надаються на території ВЕЗ. 3. Регулювання співпраці українських резидентів з офшорними компаніями	6	-	-	-	-	6
Всього Модуль 2	44	7	7	-	-	30
Всього годин	90	15	15	-	-	60

3.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин	К-сть балів
1.	Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.	2	10
2.	Митне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічних операцій	2	5
3.	Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	2	5
4.	Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	2	5
1.	Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	3	10
6.	Структура і зміст міжнародних контрактів	2	5
7.	Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	2	10
Всього		15	50

3.4. Самостійна робота студентів

№	Завдання самостійної роботи	Кількість годин
1	Використовуючи сайти Міністерства економіки України та Державної служби статистики України визначте правові форми українських та іноземних підприємств на зовнішніх ринках.	6
2	Порівняйте інформацію про формування платіжного балансу України за 2020-2022 роки	6
3	Підготуйте тезисний конспект про фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні кредити, експортні субсидії, імпорتنі депозити	6
4	Встановіть взаємозв'язок між рівнем зовнішньоекономічної діяльності України і рівнем економічного розвитку.	6
5	Дослідіть вигоду суб'єктів зед від використання іноземної валюти при обслуговуванні операцій на міжнародному ринку.	6
6	Визначте організаційно - функціональну структуру зовнішньоекономічної діяльності підприємств	6
7	Технологія виконання зовнішньоторговельної операції. Оферта, запит, замовлення.	6
8	Дослідіть як відбувається формування ціни контракту і умов платежу. Право контракту.	6
9	Вибір виду транспорту: вид вантажу, відстань і маршрут перевезення	6
10	Згрупуйте інформацію про умови і особливості створення СЕЗ в Україні, механізм їх функціонування.	6
Всього		60

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю.

4. Методи навчання:

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН2 – практичні методи (практичні або ситуаційні завдання)

МН3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)

МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН6 – електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси, семінари, круглі столи, вебінари)

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- стандартизовані тести;
- контрольні роботи;
- усне опитування;
- захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- доповідь із презентацією з теоретичних питань.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали. Також, підсумкова оцінка може бути оскаржена здобувачем освіти, процедура регламентується Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань <https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2al362HyDwmvoZ5uEih42ks/view>.

Формою поточного контролю являється усний контроль, а саме: фронтальне, індивідуальне опитування; письмовий контроль: тестування, розв'язування задач, вирішення кейсів, ситуативних завдань.

Електронний контроль виконання завдань з курсу «Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства», представлений на електронній платформі <https://moodle.chnu.edu.ua>

Формою підсумкового контролю – є залік.

Розподіл балів, які отримують студенти Вид підсумкового контролю: залік

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T1-T2	T3	T4	T5	МКР 1	T6-T7	T8	T9	T10	МКР 2		
10	5	5	5	5	10	5	5	5	5		

Методи оцінювання

- МО3 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень;
- МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті;
- МО5 – презентації результатів виконання завдань;
- МО6 – презентація творчих завдань;
- МО7 – підсумковий контроль – залік;
- МО11 – інші види індивідуальних та групових завдань.

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (опитування, тестування, розв'язанні практичних завдань, задач, виконанні завдань самостійного опрацювання, кейсів). Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів, з яких 25 балів за участь у практичних заняттях (10 балів – самостійна робота) та 5 балів – контрольна робота; 2 модуль – 30 балів, з яких 25 балів за участь у практичних заняттях (10 балів – самостійна робота) та 5 балів – контрольна робота.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку з врахуванням балів (оцінок) отриманих за два модулі. Залік проводиться в усній формі і передбачає відповіді на два теоретичні питання (1 питання – 10 балів; 2-е питання – 10 балів), розв'язання задачі (10 балів) та вирішення двох тестів (по 5 балів за кожен тест). Загальна сума балів, яку може отримати студент – 40 балів.

Підсумкова оцінка за ОК «Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства», яку здобувач освіти може отримати за результатами вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, які виводяться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (залік) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (підготував кейс, статтю, брав участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 10 балів, які також враховуються до підсумкової оцінки.

8.Рекомендована література:

Основна

- 1.Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. К.: Офіційне видавництво Верховної Ради України, 1996. 115с.
- 2.Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
- 3.Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
- 4.Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
- 5.Про валюту і валютні операції: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
- 6.Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995 № 324/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
- 7.Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 року №93/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/330-14>
9. Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року: Закон України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/73-19>
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>;
11. Шапоренко О.І., Денисенко М.П., Панченко В.А., Федорак В.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 435 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17088/2/UZDP_NP_2020.pdf
12. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3031/%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d0%9e%d1%96%d0%9e%20%d0%97%d0%95%d0%94%20%d0%a2%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d1%81%d1%96%d1%94%d0%b2%d0%b0%20%d0%9c.%d0%9c.2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
13. Krugman, P. R., Obstfeld, M., & Melitz, M. J. (2019). International Economics: Theory and Policy. [rental edition], 11th Edition. 800p.
14. Лук'яненко Д. Г., Поручник А. М., Столярчук Я. М. (2014). Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства. Київ:КНЕУ. 762 с.
15. Савельєв Є. В.(2008) Міжнародна економіка: підруч. 3-тє вид., перероб. і допов. К. : Знання. 622 с.
16. Salvatore D. (2019) International Economics, 13th Edition. John Wiley & Sons, 720 p.
17. Gerber J. (2017). International Economics, Global Edition. Pearson. 510 p.
18. Чеботар С.І., Савельєв Є.В., Ларіна Я.С., Лизун М.В., Шевчик М.Г. (2010) Світова економіка і торгівля. Київ: Знання.212 с.
19. Козак Ю. Г. (2017) Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства: в питаннях та відповідях: підручник. Київ: Центр учбової літератури 228 с.
20. Шевчук В.О. (2008) Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства: теорія і практика: Підручник.-2-ге.вид. К.:Знання, 663 с
21. Одягайло Б.М. Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства: Навч. посібник. К.: Знання, 2005. 397 с.
22. Передрій О.С. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 274 с.

23. Толкованова В.В., Черниш І.В., Журавля Т.В. Розвиток туризму на засадах співробітництва територіальних громад: навчальний посібник. Київ. 2019. 351 с.
24. Хоффманн Л., Мьоллерс Ф. Україна на шляху до Європи. Київ: "Фенікс", 2001. 338с.
25. Школа І.М., Козменко В.М., Бабінська О.В. Міжнародні економічні відносини: підручник. Київ: КНТЕУ, 2004. 589 с.

Додаткова

26. **Pidgirna V.** Filipchuk N. POSITION OF UKRAINE IN THE INTERNATIONAL ECONOMY. The USV Annals of Economics and Public Administration. - Suceava. 2019. 2 (30). P.95-101. URL: <http://gtg.webhost.uoradea.ro/PDF/GTG-2spl-2020/gtg.302spl03-507.pdf>
27. Підгірна В., Чубрей О. Реформування української економіки в умовах кризи. Інфраструктура ринку. Одеса. №30. 2019. С.62-67. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/12.pdf
28. **Підгірна В.Н.**, Костащук В.І. Характеристика географічних особливостей розвитку ринку туристичних послуг України. *Інфраструктура ринку*. Одеса. 42. 2020. С.108-113. <https://doi.org/10.32843/infrastuct42-18>
29. **Підгірна В. Н.**, Костащук В. Динаміка вікової структури міжнародного туризму в Чернівецькій області протягом 2005-2018 років. Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць. Серія: Географія. Чернівці: ЧНУ, 2020. Вип. 824. С.84-89. URL: http://geochnu.top/index.php/climat_geology/article/view/86
30. Підгірна В., Ємчук Т. (2020) Перспективи розвитку ринку туристичних послуг України в умовах трансформаційних змін. Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». Одеса. №49. 46 - 51. DOI <https://doi.org/10.32843/infrastuct49-9>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України <http://www.me.gov.ua/>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Нормативно законодавчі акти у державному секторі, підприємницької діяльності, міжнародні стандарти <https://mof.gov.ua/uk>
4. Державна служба статистики <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України http://dspace.nbu.gov.ua/browse?order=ASC&rpp=20&sort_by=1&etal=1&offset=17032&type=title
6. Нормативні акти України, дисертаційні автореферати, науковоелектронна бібліотека <http://www.nbu.gov.ua/>
7. Бібліотека університету та її депозитарій <https://library.diit.edu.ua/uk/catalog>
8. Eurostat. URL : <https://ec.europa.eu/eurostat/>
9. UNWTO Tourism Highlights, 2024 Edition. URL: <https://www.e-unwto.org/>
10. Головне управління статистики в Чернівецькій області. Туризм. URL : <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>
11. Чернівецька міська рада. Туризм. URL : <https://city.cv.ua/mt/biznesu/turizm-82>